

DALTON HANDBOEK

Daltonsschool de Bongerd

Inhoudsopgave

Inleiding	5
Dalton missie en visie	6
De daltonkernwaarden - uitleg	8
Dalton op de Bongerd	11
Zelfstandigheid en verantwoordelijkheid	13
Samenwerken en verantwoordelijkheid	17
Reflectie en verantwoordelijkheid	21
Dalton in beeld - de dagelijkse praktijk	25

Inleiding

Met dit dalton handboek willen we de lezer een beeld geven van onze school.

De Bongerd is een daltonschool en daar zijn wij trots op! We zijn een openbare school midden in het dorp Oene, gehuisvest in het Kulturhus. Iedereen is welkom; daltononderwijs is elk kind gegund.

De Bongerd dankt zijn naam aan de appelboomgaard die vroeger achter de school lag. Wij zijn een kleine school met grote idealen. Onze kinderen zijn onze oogappels en zo treden we ze ook tegemoet. We vinden het belangrijk dat kinderen van en met elkaar leren, spelen en groeien.

Ons motto is: **'Samen groeien!'**

Samen creëren we basisonderwijs waar ieder kind de ruimte krijgt om zichzelf te zijn en zichzelf stap voor stap te ontwikkelen. Daarbij houden we rekening met de verschillen tussen kinderen en de manier waarop zij tot leren komen.

Niet meegaan met de tijd is geen optie, weloverwogen keuzes maken wel! Daarom is al vanaf 2007 De Bongerd een daltonschool. De uitgangspunten van dalton hebben ons steeds alert gehouden bij alle veranderingen in het onderwijsleerproces. De vlug veranderende wereld vraagt ons ook om in het onderwijs hierop in te spelen. Meer eigenaarschap door reflectie maakt dat we vaardigheden die in deze eeuw worden vereist op de voet volgen en hierop in spelen.

Zoals in de uitspraak van Helen Parkhurst op deze pagina is te lezen, is dalton een visie op onderwijs en geen vast systeem. De invulling hiervan wordt door de school zelf bepaald. Daltononderwijs is dus erg flexibel. Door met elkaar in gesprek te blijven over ons onderwijs blijft het zich continu ontwikkelen.

"DALTON IS NO METHOD, NO SYSTEM. DALTON IS AN INFLUENCE."

Dalton is geen methode, geen systeem, maar een manier van denken.

Helen Parkhurst, founder

Dit zorgt voor veel betrokkenheid en discussie, twee belangrijke voorwaarden om het proces van continue ontwikkeling te laten plaatsvinden. Dit dalton handboek is geschreven om te laten zien hoe wij op dit moment invulling hebben gegeven aan de daltonvisie.

Vorig schooljaar hebben we als team het besluit genomen om ons handboek toegankelijk te maken. Met trots presenteren wij dan ook dit schooljaar het eindresultaat; een verkorte, meer aantrekkelijke versie van ons handboek. De bijlages vullen voor wie dat wil aan wat in dit handboek korter en in beelden is beschreven en weergegeven.

De doelgroepen voor dit dalton handboek zijn:

- ouders en leerlingen;
- leerkrachten, invalleerkrachten en stagiaires;
- de onderwijsinspectie;
- bezoekers van de Nederlandse Dalton Vereniging;
- stichting Aurora
- andere belangstellende (dalton)scholen
- Dalton regio Groot Zwolle

Team De Bongerd

SAMEN GROEIEN!

DALTON MISSIE EN VISIE

**'WE LEREN DE KINDEREN
LEVEN, WERKEN EN LEREN
D.M.V. ERVARINGEN.'**

Helen Parkhurst, founder

Kinderen op de Bongerd ontwikkelen zich op hun eigen niveau tot respectvolle en verantwoordelijke mensen.

Werken, spelen en leven in een omgeving waar je jezelf kunt en mag zijn; dat vinden we belangrijk op de Bongerd. Werken met plezier en samen groeien staat in alles wat wij doen voorop. Essentieel daarbij is de kwaliteit: we willen het beste uit de kinderen én onszelf halen voor het zo best mogelijke onderwijs.

We vinden een positief en veilig klimaat met wederzijds respect heel belangrijk. Een duidelijke structuur, goede afspraken, regelmaat en transparante feedback zijn hierbij de basisvoorwaarden. Door middel van een doorgaande lijn bieden wij de kinderen een veilige en voorspelbare omgeving op onze school.

Onze grondhouding berust op wederzijds respect, relatie en vertrouwen. Vanuit een goede relatie, waarbij kinderen zich serieus genomen voelen, wordt er naar elkaar geluisterd en wordt ingezet op samenwerken, zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. Ieder kind heeft daarin zijn of haar eigen talenten. We stimuleren en dagen onze kinderen uit om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen. Daarbij leren we ze om zich open te stellen voor nieuwe uitdagingen en hun eigen talenten te ontdekken.

Er wordt steeds onderzocht wat ieder kind nodig heeft. Onderwijs op de Bongerd betekent dat kinderen zich binnen hun mogelijkheden op hun **eigen niveau en eigen tempo** kunnen ontwikkelen. Wij willen kinderen voorbereiden op hun plek in de maatschappij door ons onderwijs te richten op de ontwikkeling van taal- reken- en studievvaardigheden. Daarnaast besteden we veel aandacht aan de sociaal-emotionele, creatieve en culturele ontwikkeling van kinderen. We staan voor betekenisvol onderwijs en werken daarom o.a. thematisch. We zoeken altijd naar de balans van handelingsgericht en digitaal (thematisch) leren en zorgen voor afwisseling in het leren.

We hebben **hoge verwachtingen** van de kinderen. We halen eruit wat erin zit. Dit doen wij door ambitieuze, maar wel realistische doelen te stellen. Niet de methode staat centraal, maar de ontwikkeling van de leerling. Dalton is uniek in het centraal stellen van de leerling. Daarom past dalton goed bij de Bongerd. En wat we daarbij belangrijk vinden: kinderen **leren kritisch kijken** naar hun eigen gemaakte werk. Wat ging goed? Wat pak ik de volgende keer anders aan? Welke hulp heb ik daarbij nodig? Kinderen nemen op deze wijze gaandeweg hun schoolloopbaan steeds meer de regie over hun eigen leerproces. Zoals Helen Parkhurst zei:

**'JE BENT HIER AAN HET
OEFENEN EN NADENKEN OVER
WAAROM JE DE DINGEN ZO
DOET.'**

Door kinderen zelf **(mede)verantwoordelijk** te maken van hun eigen leerproces wordt het **eigenaarschap** gestimuleerd. Hierdoor zien wij meer betrokken en gemotiveerde leerlingen in de school.

Kinderen die elkaar ondersteunen in hun leer- en denkproces leren heel veel van elkaar.

Ons motto is daarom niet voor niets:
'Samen groeien!'

Het **samenwerken** stimuleren wij in de breedste zin van het woord, zodat kinderen van en met elkaar (coöperatief) kunnen leren. Dit geldt ook voor het team.

De Bongerd creëert de **verbinding** met ouders, het dorp en andere externen door middel van o.a. gesprekken, kijkmomenten, samenwerkingen, sociale media en een ouder-daltonwerkgroep.

Daarnaast is onze school een plek waar wij kinderen leren om er voor elkaar te zijn en waar zij leren om hun gevoelens te uiten.

We zijn op De Bongerd toekomstbewust, betrokken op de omgeving en we zien onszelf en de kinderen als **wereldburgers met lef** en we zien ouders als partners.

Door je kwaliteiten in te zetten voor jezelf en anderen en dit vanuit een nieuwsgierige betrokkenheid te doen, dan kun je je kennis en vaardigheden vergroten. Daarmee zijn we met z'n allen voorbereid op deelname aan de huidige én toekomstige maatschappij.

Team de Bongerd: 'Samen groeien!'

DE DALTON KERNWAARDEN - UITLEG

Samenwerking

Een daltonschool is een leefgemeenschap waar leerlingen, leerkrachten, ouders, schoolleiding en bestuur op een natuurlijke en gestructureerde wijze samen leven en werken. Een daltonschool is ook een leeromgeving waar leerlingen en leraren iets van en met elkaar leren. Doordat leerlingen samen met leraren en medeleerlingen aan hun leertaken werken, leren zij met elkaar om te gaan en leren zij dat zij elkaar kunnen helpen.

Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken. Leerlingen leren dat er verschillen bestaan tussen mensen. Ze leren naar elkaar te luisteren en respect te hebben voor elkaar. Als leerlingen met elkaar samenwerken, ontwikkelen ze sociale vaardigheden en leren ze reflecteren op de manier waarop ze leren, zoals het beoordelen van een eigen inbreng en die van een medeleerlingen, het aangaan van de dialoog, het leren omgaan met teleurstellingen en het ervaren van een meeropbrengst uit de samenwerking. Het uiteindelijke doel is democratisch burgerschap. Een daltonschool is een oefenplek voor democratisering en socialisering.

Vrijheid & Verantwoordelijkheid

Vrijheid is noodzakelijk om eigen keuzes te kunnen maken en eigen wegen te vinden. Vrijheid in het daltononderwijs is de gelegenheid krijgen om het taakwerk zelf te organiseren. De opgegeven leerstof en de eisen die daaraan worden gesteld, de tijdslimiet, de werkafspraken en de schoolregels vormen de grenzen waarbinnen de leerlingen hun vrijheid leren gebruiken.

Een leerling leert verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn omgeving te dragen, als zijn omgeving hem daarvoor de ruimte en mogelijkheden biedt.

Door leerlingen meer vrijheid te bieden kunnen zij eigen keuzes maken en een actieve leerhouding ontwikkelen. Maar vrijheid betekent niet dat alles zomaar kan en mag. Het is een taak van de leraar om iedere leerling een structuur te bieden om vrijheid binnen grenzen te leren hanteren. Leerlingen krijgen de ruimte om te ontdekken en te experimenteren, maar worden tegelijk ook geconfronteerd met de relatie tussen wat ze doen en wat dat oplevert. Dat is voor leerlingen een geleidelijk leerproces, waarin zelfkennis en zelfinschatting een grote rol spelen.

Reflectie

Nadenken over je eigen gedrag en je eigen werk, is op daltonscholen belangrijk. Op veel daltonscholen maken leerlingen vooraf een inschatting van de moeilijkheidsgraad en de tijd van de opdrachten. Achteraf wordt hierover ook een feitelijke beoordeling gegeven en worden in gesprekjes regelmatig de inschattingen vooraf en de feitelijke beoordelingen achteraf met elkaar vergeleken. In zulke gesprekjes kan er dan bijvoorbeeld aandacht geschonken worden aan het feit waarom een kind steeds de rekenopgaven in de weektaak vooraf moeilijker inschat dan ze (achteraf) blijken te zijn.

Op andere aspecten van het werken in de klas wordt op een soortgelijke wijze gereflecteerd. Zo wordt geleidelijk de vaardigheid in het zelfstandig werken en het samenwerken opgebouwd. Het kritisch benaderen van onderwijskundige ontwikkelingen en inzichten is op een

daltonschool vanzelfsprekend. Iedere leraar die werkt op een daltonschool reflecteert op zijn/haar onderwijspraktijk en professioneel handelen. Ook op schoolniveau vindt reflectie over de kwaliteit van het daltononderwijs voortdurend plaats.

Zelfstandigheid

Zelfstandig leren en werken op een daltonschool is actief leren en werken. Een leerling wil doelgericht werken aan een taak of opdracht en is in staat om tijdens dit leerproces hulp te zoeken indien noodzakelijk. Deze manier van werken stimuleert het probleemoplossend denken van leerlingen.

Om later als volwassene goed te kunnen functioneren moet een leerling leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en wat de gevolgen daarvan zijn. De keuzevrijheid dwingt een leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem effectief en verantwoord zijn.

Effectiviteit

Daltononderwijs biedt een manier om effectiever te werken. Op daltonscholen willen we het schoolse leren doelmatiger maken. Daarom is effectiviteit een kernwaarde. Effectiviteit vooronderstelt duidelijkheid over de onderwijsdoelen. Daltonscholen onderschrijven dat het onderwijs een brede functie heeft. Onderwijs behoort kinderen en jeugdigen niet alleen intellectueel, maar ook cultureel en moreel te vormen, zodat ze zelfredzaam en sociaal verantwoordelijk worden: geoefend in, gewend aan en voorbereid op leven, werken en samenleven.

Het daltononderwijs is gericht op een effectieve inzet van tijd, menskracht en middelen. Juist omwille van de effectiviteit geven daltonleraren leerlingen verantwoordelijkheid.

Als leerlingen een taak krijgen, waar zij verantwoordelijkheid voor dragen en die ze in vrijheid zelf plannen en uitvoeren, dan is het onderwijs veel effectiever is dan stilzit- en luisteronderwijs. Daltononderwijs maakt van leerlingen als het ware 'ondernemers', die verantwoordelijkheid leren dragen voor het schoolwerk, hun eigen werk, dat ze in vrijheid en vaak samen met anderen, uitvoeren.

DALTON OP DE BONGERD

Als daltonschool geven we vanuit deze vijf daltonkernwaarden ons onderwijs vorm. Deze kernwaarden staan niet op zichzelf, maar zijn in zijn geheel met elkaar verbonden en staan in relatie met elkaar. Volgens ons kan het één niet zonder het ander. Zo zie je dat ook terug in onderstaande modellen die onze leidraad zijn.

Zoals in de inleiding beschreven, is dalton een visie op onderwijs en geen vast systeem en wordt de invulling hiervan door de school zelf bepaald. Zo is de ene daltonschool, de andere daltonschool niet. Wel hebben zij de uitgangspunten vanuit de vijf kernwaarden gemeen, maar kan de manier waarop ze worden uitgewerkt verschillen.

Verantwoordelijkheid krijgen en nemen is wat ons betreft een kernwaarde die nauw verbonden is met zelfstandigheid, samenwerken en reflectie en kan niet los worden gezien. In de volgende hoofdstukken zullen we daarom ook een omschrijving geven van deze daltonkernwaarden op de Bongerd in relatie met de kernwaarde verantwoordelijkheid. De combinatie van deze kernwaarden leidt tot effectiviteit in ons onderwijs. Door verantwoordelijkheid, zelfstandigheid, samenwerking en reflectie te integreren in het leerproces, creëren we een leeromgeving die leerlingen voorbereidt op de uitdagingen van de toekomst. Dit sluit naadloos aan bij de daltonkernwaarde 'effectiviteit', die het belang van doelgericht en resultaatgericht leren onderstreept.

Uitgangspunten voor ons onderwijs:

- Veiligheid en geborgenheid
- Vertrouwen
- Inleven in anderen
- Wederzijds respect
- De leerkracht is het goede voorbeeld
- Verantwoordelijkheid
- Vrijheid in gebondenheid
- Samenwerken
- Zelfstandigheid
- Eigenaarschap, gepersonaliseerd leren
- Intrinsieke motivatie
- Reflectie en feedback
- Bemoedigen en coachen
- Het proces staat centraal
- Onderwijs vanuit de daltonvaardigheden
- Betrokkenheid gezien vanuit zowel de leerling als het team
- Ouderbetrokkenheid

Deze uitgangspunten zie je terug in onze dagelijkse praktijk. Deze zal in woord en beeld naar voren komen in de komende hoofdstukken. Hiermee hopen we iedereen een indruk te geven hoe we als daltonschool ons onderwijs vormgeven.

Zelfstandigheid

Verantwoordelijkheid

**Een korte omschrijving van deze
daltonkernwaarden op de Bongerd**

WAT?

Wat verstaan wij onder zelfstandigheid en verantwoordelijkheid?

Zelfstandigheid is het in staat zijn om onafhankelijk te zijn van een ander. Het gaat hierbij om de kennis en vaardigheden om je eigen leerproces te kunnen sturen, monitoren en reguleren. Je bent doelgericht, maakt zelf keuzes en neemt hierin verantwoordelijkheid. Dat betekent overigens niet dat je geen hulp of advies meer nodig hebt, maar dat je weet wanneer dit wel nodig is en het dan ook daadwerkelijk gaat vragen.

**'WAT KUN JE DOEN
ALS IETS NIET METEEN
LUKT?' 'WAARBIJ HEB
JIJ VANDAAG HULP
GEVRAAGD?'**

WAAROM?

Waarom vinden wij dit belangrijk?

- Van nature wil een kind het zelf doen. Het is daarom belangrijk om dit te behouden en hierop in te zetten.
- Het stimuleert het probleemoplossend vermogen.
- Kinderen leren beoordelen welke beslissingen hij/zij moet nemen en welke gevolgen dit heeft.
- Kinderen leren zelf initiatieven nemen (eigenaarschap).
- Kinderen leren door te zetten.
- Zelfstandigheid draagt bij aan persoonsvorming.
- Het draagt bij aan een gevoel van zelfvertrouwen.

**'HOE ZELFSTANDIGER
EEN KIND IS, HOE GROTER
DE MOGELIJKHEDEN VOOR
GROEI.'**

**'HELP ME HET ZELF
TE DOEN.'**

HOE?

Hoe doen we dat binnen ons onderwijs?

- De kinderen hebben keuzevrijheid. Dit dwingt tot het nemen van zelfstandige beslissingen. Zo is er bv. binnen de taak vrijheid in wat, hoe, plaats en tijd. Ook hebben de kinderen keuzevrijheid en inbreng als het gaat over het stellen van eigen leerdoelen. Een kind toont meer verantwoordelijkheid en is meer betrokken.
- Voor de leerkracht betekent dit een beweging van uit handen nemen, naar in handen leggen. Het gaat hier om geleidelijk loslaten.
- In onze verwachtingen over de zelfstandigheid van kinderen houden we rekening met wat een kind op dat moment aankan. We spreken van een geleidelijke opbouw. Waar nodig biedt de leerkracht instructie, begeleiding en coaching. De taken waaruit de leerlingen mogen kiezen worden steeds groter en gecompliceerder, rekening houdend met het niveau van de leerling.

**'EEN EIGEN WEG VINDEN,
DAT IS DE KRACHT VAN
ZELFSTANDIGHEID.'**

**'JE BENT NOOIT
TE KLEIN OM
GROTE STAPPEN
TE ZETTEN.'**

**'WAT WAS
VANDAAG
JOUW BESTE
FOUT?'**

- Werken aan zelfvertrouwen. We leren dat fouten maken mag (moet?!).
- We belonen initiatieven.
- We leren de kinderen verantwoording afleggen voor hun keuzes.
- We leren de kinderen omgaan met uitgestelde aandacht. Zo leert een kind zoeken naar een oplossing.
- We werken met maatjes, tutores, handelingswijzers, taken, instructie op aanvraag om de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid bij kinderen te stimuleren en bevorderen.

Samenwerken

Verantwoordelijkheid

Een korte omschrijving van deze
daltonkernwaarden op de Bongerd

WAT?

Wat verstaan wij onder samenwerken en verantwoordelijkheid?

Van samen leren in de onderbouw, maar coöperatief leren in de bovenbouw. Binnen dit proces is er sprake van een opbouw. Van individueel aan een opdracht werken, maar wel rekening houden met elkaar tót samen tot één resultaat komen waarbij eenzelfde mate van betrokkenheid, verantwoordelijkheid en inzet wordt verwacht. Rekening houden met elkaar houdt in dat je elkaar niet stoort of afleidt tijdens het werk. Maar ook dat je je verantwoordelijk voelt voor je eigen leerproces en die van medeleerlingen, voor het welzijn van elkaar en voor een goede sfeer in de groep en de school als geheel. Er is sprake van gedeelde verantwoordelijkheid.

'SAMENWERKEN IS NIET ALLEEN LEUK, MAAR HET VERGROOT HET LEEREFFECT EN BEVORDERT DE SOCIALE ONTWIKKELING.'

'WAT GEBEURT ER ALS IEMAND IN EEN GROEP ZIJN VERANTWOORDELIJKHEID NIET NEEMT?'

WAAROM?

Waarom vinden wij dit belangrijk?

- Overal in het leven zal blijken dat een mens ondanks zijn vrijheid en zelfstandigheid niet zonder zijn medemens kan. Samenwerken vinden wij daarom een belangrijke voorwaarde om in de toekomst deel te kunnen nemen aan de maatschappij.
- Door samen te werken en te spelen, leren de kinderen in een groep elkaar beter kennen. Er ontstaat in de school een klimaat waarbij kinderen elkaar leren respecteren, waarderen en begrijpen.
- Door samen te werken kan er optimaal gebruik worden gemaakt van ieders kwaliteiten en talenten. Iedereen kan zo een bron zijn voor verdere ontwikkeling.

'SAMEN WEET JE MEER!'

- Het verwerven van kennis en vaardigheden in samenwerking met anderen kan het leren vergemakkelijken. Samen weet immers je meer!
- Samenwerken leidt tot actieve betrokkenheid. Betrokkenheid draagt bij aan een effectieve leeromgeving wat weer tegemoet aan betere leerresultaten.
- Het bevordert open communicatie tussen leerlingen.
- Het draagt bij aan persoonlijkheidsontwikkeling.
- Het uiteindelijke doel van samenwerken is democratisch burgerschap.

HOE?

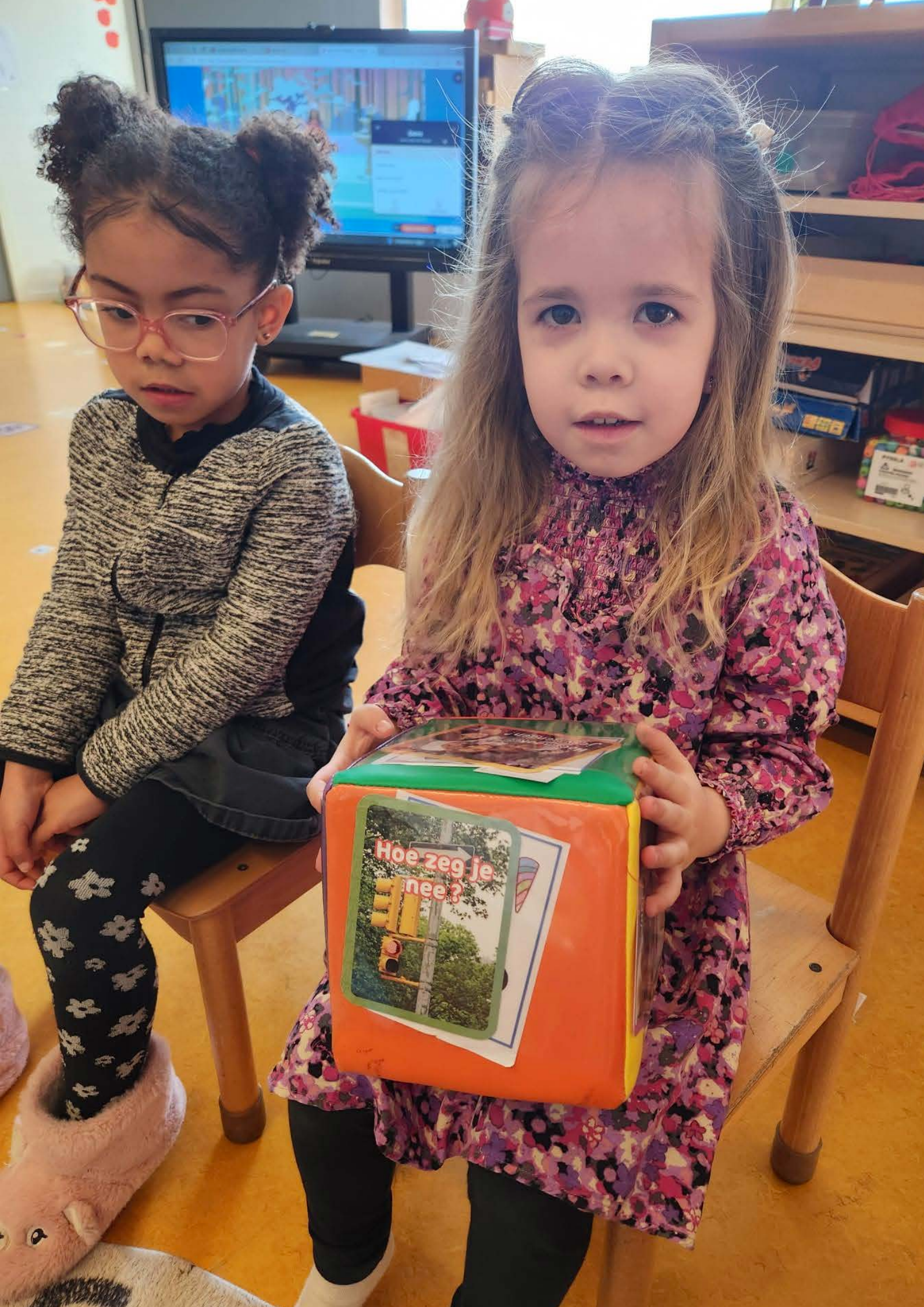
Hoe doen we dat binnen ons onderwijs?

**'ECHTE SAMENWERKING
BEGINT MET
VERANTWOORDELIJKHEID
VOOR ELKAAR.'**

- Essentiële vaardigheden vinden wij: naar elkaar luisteren, overleggen, eigen inbreng durven hebben en standpunten in kunnen nemen. Binnen ons onderwijs geven we ruimte om deze vaardigheden te oefenen.
- We bieden de leerlingen een veilige uitdagende omgeving waarin ze kunnen samen spelen, werken en leren. Dit is o.a. terug te zien in de inzet van coöperatieve werkvormen, het werken aan de daltonvaardigheden, KickFit, het groepsdoorbrekend werken en gezamenlijke werkplekken in de klas, de school en het Kulturhus.
- Er wordt op vele verschillende momenten samengewerkt. Zoals binnen de taak, tijdens instructies, tijdens perioden van uitgestelde aandacht, binnen het bewegingsonderwijs en thematisch werken.
- We werken met verschillende soorten maatjes, zoals tutoren, didactische- en organisatorische maatjes.
- Op school hebben we een leerlingenraad en in de klas worden klassenvergaderingen gehouden. Daarin moet op democratische wijze ook worden samengewerkt.

Reflectie

Verantwoordelijkheid

Een korte omschrijving van deze daltonkernwaarden op de Bongerd

WAT?

Wat verstaan wij onder reflectie en verantwoordelijkheid?

Reflectie houdt in dat leerlingen de tijd en de ruimte krijgen om na te denken over hun eigen leren en handelen. Bij reflectie gaat het niet om goed of fout. Het gaat erom dat kinderen een ervaring leren begrijpen en door hem te koppelen aan kennis er betekenis aangeven. Zonder oordeel! Zo creëer je ruimte om 'dieper' te leren. De samenhang tussen reflectie en verantwoordelijkheid is cruciaal. Wanneer kinderen reflecteren op hun werk en gedrag, worden zij zich bewuster van hun verantwoordelijkheden. Ze leren dat hun keuzes invloed hebben op hun leerresultaten en dat zij zelf een actieve rol spelen in hun ontwikkeling.

WAAROM?

Waarom vinden wij dit belangrijk?

- Reflectie is nodig om tot ontwikkeling te komen.
- Reflectie zorgt dat er meer doelmatig, effectief en verantwoordelijk gewerkt wordt.
- Het kind leert na te denken over wat het voelt, wat het doet, wat het wil, wat het denkt en wat het zegt.
- Het kind leert om kritisch te kijken naar zichzelf en naar zijn/haar handelen. Hierdoor kunnen verbanden tussen kennis en ervaringen gelegd worden. Het kind kan een volgende keer zijn/ haar ervaringen inzetten en zijn/haar handelen hierop aanpassen.
- Het zelfstandig werken en het samenwerkend leren wordt mede door reflectie opgebouwd. Door te reflecteren leert het kind ook zich in te leven in de ander en te ervaren wat zijn gedrag of opmerkingen met een ander kunnen doen.
- Kinderen kunnen leren van de ervaringen van anderen wanneer er openlijk wordt gereflecteerd.
- Wanneer leerlingen de kans krijgen om te reflecteren, kunnen ze hun vooruitgang zien. Dit kan leiden tot een grotere motivatie om te leren en zich verder te ontwikkelen.
- Kinderen worden meer eigenaar van hun eigen leren.
- Kinderen zijn in staat om zelf doelen te stellen.

**'WAAR WIL JIJ GRAAG
BETER IN WORDEN?
WAT WORDT JOUW
VOLGENDE DOEL?'**

HOE?

Hoe doen we dat binnen ons onderwijs?

- Leerkrachten modelen bij jonge kinderen hoe je bijv. een plan kan maken of hoe je bijv. achteraf op je werk kan terugblikken. De kinderen leren om vragen van de leerkracht hierover te beantwoorden.
- Tijdens de dagelijkse gang van zaken in de onderbouw zit het reflecteren verankerd in de omgang met de kinderen. Het zijn in het begin geen aparte activiteiten.
- Vanaf groep 2 leren kinderen ervaring op te doen met de verschillende vragen die door de leerkracht gesteld worden. Dit kan gaan over proces, aanpak, product, inhoud of/en beleving en over de dalton-kernwaarden en KickFit termen. Het wordt inzichtelijk gemaakt door middel van een bijpassende smiley. Reflecteren doen we vooraf, tijdens en/of na afloop van een activiteit, alsmede op de persoonlijke leerdoelen van de kinderen.
- We maken gebruik van diverse middelen om te reflecteren. Denk aan de reflectiedobbelsteen, de exit tickets, het reflectiewiel, de daltonvaardigheden, driehoeksgesprekken, doelenboom, klassenvergaderingen etc.

'REFLECTEREN IS ALS EEN SPIEGEL; JE ZIET WAT JE KUNT VERBETEREN.'

'KIJK TERUG OM VOORUIT TE KUNNEN GAAN!'

- We leren bewust de woorden aan die passen bij emoties van beleving. Ook de termen rondom KickFit worden bewust aangeleerd en toegepast. Dit oefenen we mede in door spelvormen in te zetten.
- Kritisch leren reageren op zichzelf leren we de kinderen door gerichte feedback vragen te stellen aan het kind en aan elkaar (bovenbouw) .
- Reflecteren doen we in verschillende settings:
 - Hele groep
 - Leerkracht - leerling
 - Leerling - leerling
 - Groepje leerlingen
 - Leerkracht - leerling - ouder

Dalton in beeld

De dagelijkse praktijk

**Een impressie van het daltononderwijs
op de Bongerd**

DALTONVAARDIGHEDEN

Daltonvaardigheden moeten aangeleerd worden. Hiervoor maken we gebruik van onze zelf ontwikkelde 'daltonvaardigheidskaarten'. Deze zijn tot stand gekomen door executieve vaardigheden, mindset, KickFit! en daltonvaardigheden tot een geheel van IK-doelen te laten komen.

Om de drie weken staat er een andere vaardigheid centraal. Leerlingen kiezen hierin hun eigen verbeterdoel en ze reflecteren op hun eigen vaardigheden. Leerlingen hangen hun foto/naam bij het doel dat zij nog willen verbeteren. Drie keer per jaar vullen leerlingen zelf het reflectiewiel in waar deze vaardigheden op terugkomen. Deze worden in de driehoeksgesprekken besproken.

DAG-, WEEK- EN PERIODETAAK

Er wordt gewerkt met dag, week- en periodetaken. Halverwege groep 2 wordt er begonnen met het leren werken met een taak. In groep 3 wordt er gewerkt met een dagtaak en in de middenbouw met een weektaak. Vanaf groep 6 is dat voor alle vakken een periodetaak. De keuzevrijheid binnen de taak dwingt de leerling tot het nemen van zelfstandige beslissingen die voor hem/haar effectief en verantwoord is. De leerlingen plannen hun werk in op hun taak of op een planblad.

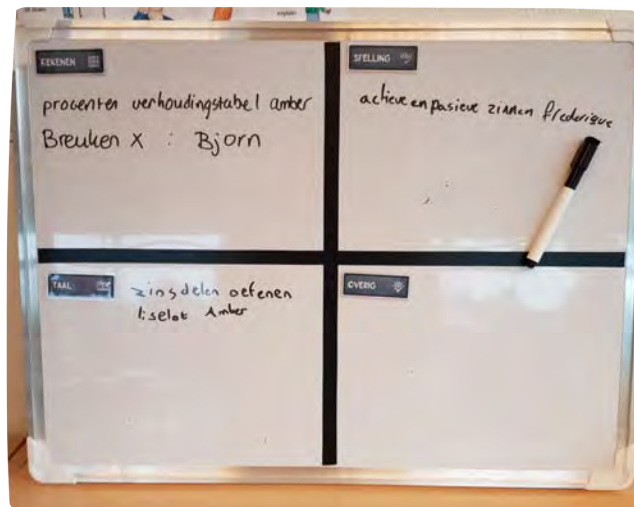

DIGI KEUZE BORD

Bij groep 1-2 wordt er gewerkt met een digi keuze bord. Dit is een digitaal planbord waarop leerlingen zelf aangeven wat ze gaan doen. Hier kunnen de kinderen ook al plannen voor de week.

INSTRUCTIE OP AANVRAAG

De leerlingen in de bovenbouw werken met instructie op aanvraag. Kinderen kunnen via het 'instructie op aanvraag bord' in de klas onderwerpen aandragen waar zij meer over willen leren of hulp bij nodig bij nodig hebben. Zo leren we onze leerlingen extra hulp te vragen, zich ervan bewust te zijn en hier ook naar te handelen.

Ze vragen instructie aan door hun naam en de taak/opdracht op het bord te schrijven die is ingedeeld in 4 vakken: rekenen, taal, spelling, overig. Nadat ze instructie hebben aangevraagd kunnen ze verder werken aan hun taak, de leerkracht is op de hoogte van de instructie en geeft deze aan de leerling op een daarvoor passend moment. De leerkracht kan hierdoor gericht instructie aanbieden aan leerlingen die hier behoefte aan hebben. Leerlingen die hier geen behoefte aan hebben en hun werk begrijpen en voldoende maken kunnen verder werken aan hun weektaak. Hierdoor vergroot men het leerrendement in de groep en bij de individuele leerlingen. Daarnaast geeft het de leerlingen eigenaarschap en verantwoordelijkheid over het eigen leerproces.

ZELFSTANDIG WERKEN EN SPELEN BUITEN DE KLAS

Het zelfstandig werken en spelen buiten de klas. Het gaat hier om zelfstandigheid, verantwoordelijkheid en vertrouwen. Door buiten de klas te werken krijgen de leerlingen de kans om zelfstandig te leren in een andere omgeving. Ze leren om eigen keuzes te maken en verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. Wanneer leerlingen de ruimte krijgen om buiten de klas te werken, tonen leerkrachten vertrouwen in de capaciteiten van de leerlingen. Dit alles kan het zelfvertrouwen van leerlingen vergroten. Het zelfstandig werken en spelen buiten de klas versterkt dus de zelfstandigheid en verantwoordelijkheid, terwijl het ook een diepere vertrouwensrelatie tussen leerlingen en leerkrachten bevordert.

WERKEN MET DE DOELENBOOM

de Bongerd
Daltonschool

Mijn eigen leerdoel

Ik wil leren aan:

☐ Rekenen

☐ Werkvoorbereiding

☐ Assistentiesamen

☐ Leren leren

☐ Taal

☐ Plannen

☐ Veerkrachtigheid

☐ Mediators

☐ Stichtelijk leren

☐ Anders!

☐ Begrijpend leren

☐ Spelling

Naam:

Mijn naam is

Motivatie: waarom heb ik voor dit leerdoel gekozen?

Achterplan: dit ga ik doen om mijn doel te bereiken...

1.
2.
3.
4.
5.

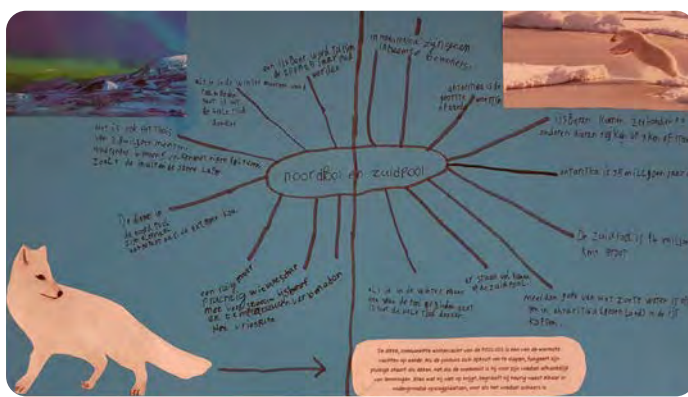
Ik ben tevreden als:

Samen groeien!

Om eigenaarschap te vergroten werken we in alle groepen met de doelenboom. In elke klas is een 'boom'. In de boom hangen appels met daarop een persoonlijk leerdoel van de leerling. Een rode appel is een 'cognitief' doel en een groene appel een 'houding/gedrag' doel. Elke leerling heeft een wasknijper en klimt via de stam naar het doel. Middels reflectie wordt bepaald hoe ver de leerling klimt. In een gesprek met de leerkracht wordt besproken wat het kind graag wil leren, welke stappen het gaat nemen om het leerdoel te behalen, welke 'bewijslast' de leerling laat zien dat het leerdoel behaald is en hoe lang de leerling erover gaat doen. Dit gesprek vindt plaats m.b.v. een formulier en er vinden ook tussentijdse gesprekken tussen de leerkracht en leerling plaats om op de vorderingen te reflecteren.

COÖPERATIEF LEREN/WERKEN

Van samenwerken naar coöperatieve werkvormen

De aanbidding en inzet van de verschillende coöperatieve werkvormen wordt in het volgende schema weergegeven.
 * = aanleren in dit leerjaar
 ✓ = is aangeleerd en we zetten dit in

Werkvorm	Gr. 1	Gr. 2	Gr. 3	Gr. 4	Gr. 5	Gr. 6	Gr. 7	Gr. 8
Imiteer	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Om de beurt	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Binnen- buitenkring	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Wandel-wissel- uit	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Puzzels	*	*	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Flitsen			*	✓	✓	✓	✓	✓
Dialogo			*	✓	✓	✓	✓	✓
Duo's			*	✓	✓	✓	✓	✓
Woordweb				*	*	✓	✓	✓
Denken-delen- uitwisselen				*	*	✓	✓	✓
Rotonde					*	✓	✓	✓
Brainstorm					*	✓	✓	✓
Placemat						*	✓	✓
Interview						*	✓	✓
Genummerde hoofden							*	✓
Dobbelen							*	✓

Binnen ons onderwijs maken we gebruik van coöperatief leren en zetten we verschillende coöperatieve werkvormen in. We hebben een opbouw in het aanbod van deze werkvormen (schema). En maken ook gebruik van de coöperatieve werkvormen van Expeditie Dalton.

KICKFIT

KickFit! is een door de BM-Academie ontwikkelde aanpak waarbij het accent ligt op ervaringsleren. Weerbaarheid en de ontwikkeling van sociale vaardigheden staan centraal. Fysiek ervaren wordt gekoppeld aan begrijpen. Beweging en sport zijn niet het doel maar het middel om te komen tot het verbeteren van vaardigheden.

KickFit! gaat niet over het beheersen van de situatie, maar over inzicht in sociale processen. Dat geldt zowel voor (groepen) kinderen als voor de professionals.

Bij KickFit! wordt uitgegaan van de volgende basisthema's:

- respect
- focus
- grenzen
- vertrouwen
- samenwerken
- doorzetten
- zelfstandigheid
- zelfbeheersing

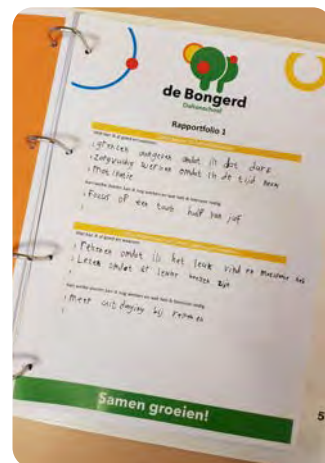
Deze thema's zijn verweven in onze dagelijkse praktijk en onderdeel geworden van ons handelen en zijn de termen in onze taal ingebed, zowel bij de leerlingen als bij het team. De termen zijn voor kinderen helder. Middels ervaringsleren hebben zij geleerd wat zij inhouden.

De KickFit! thema's zijn opgenomen in onze daltonvaardigheden. Zo komen ze met regelmaat aan bod. We hebben per schooljaar vijf lessen o.l.v. twee trainers. Daarnaast worden er tussendoor KickFit! activiteiten gedaan in de groepen, georganiseerd door de leerkrachten. Op die manier blijft het ervaringsleren op dit gebied met regelmaat aan bod komen.

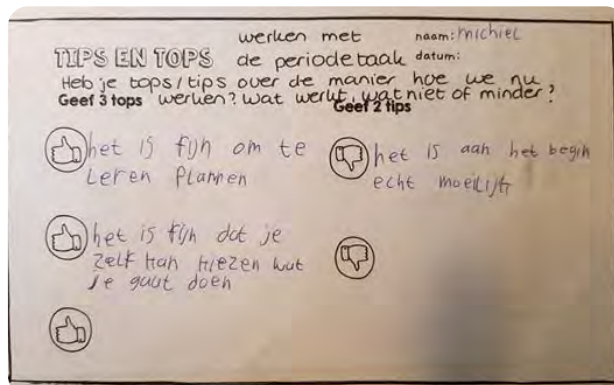
REFLECTIE

We leren de kinderen dagelijks om na te denken over hun leren en gedrag. Gedurende de dag keert reflectie steeds terug binnen ons onderwijs. Het startpunt is wat het kind al kan. Succeservaringen zijn namelijk heel belangrijk om weer nieuwe doelen te kunnen stellen. De rol van de leerkracht is hierin belangrijk. Het vraagt om goed observeren en juiste (reflectie)vragen stellen. Reflecteren doen we in allerlei samenstellingen; denk aan samen met de groep, in een klein groepje, met een maatje, voor jezelf of de leerkracht plant een gesprek met individuele leerlingen. We maken gebruik van verschillende 'vaste' middelen, maar zoeken we ook naar nieuwe reflectiemiddelen en manieren. Zo houden we reflectie ook scherp.

Enkele voorbeelden van hoe wij reflecteren:

- Reflectiedobbelsteen
- Exit tickets
- Reflectiewiel
- Daltonvaardigheden
- Driehoeksgesprekken
- Doelenboom
- Klassenvergaderingen
- Werkvormen Expeditie Dalton

RAPPORTFOLIO EN PORTFOLIO

de BongerD
Daltonschool

Mijn favoriete yali

Dit wil ik leren worden

Mijn kwaliteiten

Zelfstandig of met

Dit wil ik nog moeilijker op school

Ik ben trots op

Wat ik nog graag wil zeggen

Samen groeien!

de BongerD
Daltonschool

Rapportfolio 1

Lezen

Taal

Spelling

Samen groeien!

In het schooljaar 2024-2025 is ons nieuwe rapportfolio in gebruik genomen. Het team heeft met elkaar het rapportfolio inhoudelijk helemaal zelf samengesteld. Dat was een heel intensief, maar waardevol proces van oriënteren, brainstormen, overleggen, ontwerpen, testen etc. De vormgeving is gedaan door de PR- commissie van de stichting. Het gebruik ervan zal worden geëvalueerd. Het is een 'groeidocument' en zal waar mogelijk nog worden bijgeschaafd of worden uitgebreid na nieuwe inzichten en ervaringen. Er wordt al jaren gewerkt met een portfolio. Deze is nu ook in een nieuw jasje gestoken waarbij de vormgeving hetzelfde is als bij het rapportfolio. In ons rapportfolio en portfolio is de ontwikkeling van het kind te zien. Het gaat over groei, proces en kwaliteiten.

THEMATISCH WERKEN

In schooljaar 2022-2023 zijn we gestart met thematisch werken. Hiermee hebben we ons onderwijs meer betekenisvol gemaakt. Daltononderwijs biedt vele mogelijkheden om thematisch te (kunnen) werken, maar het thematisch werken maakt ook dat wij op een hele krachtige manier de daltonprincipes in de praktijk kunnen brengen. Thematisch werken en dalton versterken elkaar!

Leerlingen krijgen de ruimte om zelf keuzes te maken binnen thema's, zoals welke onderwerpen ze willen onderzoeken of welke opdrachten ze willen uitvoeren. Dit bevordert hun zelfstandigheid en betrokkenheid. Door thematisch werken leren leerlingen verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. Het stimuleert actief leren. Ze worden uitgedaagd om op verschillende manieren kennis te vergaren, bijvoorbeeld door onderzoek, creatief werk en experimenten. We zien hier samenwerking volop terug. De leerlingen werken vaak in groepen. Dit bevordert samenwerking en sociale vaardigheden. Ze leren van elkaar, delen ideeën en leren samen problemen op te lossen. De leerlingen worden aangemoedigd om hun tijd en middelen effectief te gebruiken. Ze leren prioriteiten te stellen en hun inspanningen te richten op de meest relevante taken binnen het thema. Willen leerlingen echt tot onderzoek en onderzoekend spel komen dan is reflectie essentieel. Leerlingen worden gestimuleerd om na te denken over wat ze geleerd hebben, hoe ze hebben samengewerkt en welke vaardigheden ze hebben ontwikkeld. Dit bevordert een diepere verwerking van kennis en persoonlijke groei.

GROEPSDOORBREKEND WERKEN

Op de Bongerd werken we veel groepsdoorbrekend. Door de huidige groepssamenstelling van een onderbouw- en bovenbouw groep zien we het groepsdoorbrekend werken in de dagelijkse praktijk veel terug. In verschillende groepen en samenstellingen wordt er aan opdrachten gewerkt. Denk aan opdrachten binnen het thematisch werken waardoor er door leerlingen van verschillende leerjaren met elkaar wordt samengewerkt, maar ook samen wordt gedeeld. Of het tutorlezen met groep 3, de gymlessen en KickFit! lessen.

DE LEERLINGENRAAD

De school heeft een leerlingenraad en vertegenwoordigt de stem van alle leerlingen. Ze vergaderen om de twee/drie weken. De ene keer is dit zelfstandig, de andere keer onder begeleiding van een leerkracht of directeur. Op die manier is er vanuit beide kanten de mogelijkheid om af te stemmen en de lijntjes kort te houden.

Vergadering leerlingenraad 	
AGENDAPUNTEN	DATUM VERGADERING
	VOORZITTER
	MOTULIST
	TUDBEWAKER
	BOLLEN VOLGENDE VERGADERING
	VOORZITTER
	MOTULIST
	TUDBEWAKER

Op een centrale plek in de school staat een doos waar leerlingen middels een briefje hun vraag of idee in kunnen stoppen. Elke vergadering wordt de inhoud van de doos geleegd en overlegd over de inbreng van de leerlingen.

De leerlingenraad voert daarnaast werkzaamheden uit. Denk aan het organiseren van activiteiten.

Dit zijn veelal schoolbrede activiteiten, zoals een paasactiviteit voor de hele school of een tostdag.

KLASSENVERGADERINGEN

Elke woensdagochtend wordt er van 08:30 - 09:00 uur een klassenvergadering gehouden in de bovenbouwgroep (groep 5-8).

Hierin leren de leerlingen zelfstandig, dus (het liefst) zonder tussenkomst van de leerkracht, te vergaderen en gezamenlijk (democratisch) beslissingen te nemen. Op die manier wordt er tevens gewerkt aan burgerschapsvorming. Het houden van klassenvergaderingen is aan elke kernwaarde van dalton te koppelen en daarom heel waardevol.

De leerlingen leren de rol van (hulp)voorzitter, notulist en tijdbewaker uitvoeren. Leerlingen krijgen zelf verantwoordelijkheid en leren te reflecteren op hun klas en eigen handelen. Ze leren omgaan met en begrip hebben voor verschillende meningen en standpunten. De leerlingen leren hoe ze op een positieve manier een bijdrage kunnen leveren aan de groep en hoe ze op een constructieve manier discussies kunnen voeren. De leerlingen voeren vervolgens besluiten uit die na overleg tot stand zijn gekomen.

Op een vaste plek staat de 'klassenmap'. Leerlingen kunnen hier van te voren agendapunten doorgeven.

OUDERBETROKKENHEID

Onze school staat midden in de samenleving, waarbij voor ons het kind centraal staat. Alleen door goed samen te werken, kun je echt iets voor elkaar betekenen. Ouders en verzorgers zijn onze belangrijkste partners. Samen delen we de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en het welzijn van onze leerlingen. Ouderbetrokkenheid vinden wij daarom erg belangrijk. Ouders worden nadrukkelijk uitgenodigd om mee te denken, mee te leven en mee te helpen. Er zijn op onze school weinig drempels voor ouders om actief te zijn of mee te denken. De ouderbetrokkenheid op onze school is dan ook groot!

Deze betrokkenheid komt tot uiting in diverse vormen. Zo wordt de school regelmatig bezocht en actief deelgenomen aan activiteiten binnen de school. Denk aan thema openingen en afsluitingen, ouder-kindgesprekken en kijkochtenden. Maar ook actieve deelname aan schoolactiviteiten, zoals vieringen, excursies, hand- en spandiensten, onderhoud plein etc. Ook het schoolplein is twee jaar geleden door ouders aangelegd. Er zijn diverse commissies waar ouders deel van uit maken of activiteiten die door ouders worden georganiseerd. Denk aan het schoolvoetbaltoernooi of de avondvierdaagse. Samen bouwen we aan een sterke gemeenschap waarin leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen.

